

THỰC TRẠNG CÁC YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC HƯỚNG NGHIỆP CHO HỌC SINH CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ TẠI PHƯỜNG THỰC PHÁN TỈNH CAO BẰNG THEO YÊU CẦU PHÂN LUỒNG TRONG GIÁO DỤC PHỔ THÔNG

Nông Thị Hạ
Học viên Cao học Trường Khoa học Giáo dục - Trường Đại học Sư phạm Hà Nội
Trương Thị Hoa
Trường Khoa học Giáo dục - Trường Đại học Sư phạm Hà Nội
Nguyễn Ngọc Trang
Trường Đại học Nguyễn Tất Thành
Email: nongthiha2000@gmail.com

Tóm tắt: Bài báo phân tích thực trạng các yếu tố ảnh hưởng đến hoạt động giáo dục hướng nghiệp cho học sinh các trường trung học cơ sở tại phường Thực Phán tỉnh Cao Bằng theo yêu cầu phân luồng trong giáo dục phổ thông. Nghiên cứu được thực hiện thông qua khảo sát với sự tham gia của 105 giáo viên đang trực tiếp giảng dạy. Việc phân tích dữ liệu dựa trên những thông tin thu được từ phiếu khảo sát, phỏng vấn giáo viên và quan sát thực tế. Các nhóm yếu tố ảnh hưởng gồm yếu tố chủ quan và yếu tố khách quan đều được đánh giá cao về sự ảnh hưởng nhưng với mức độ khác nhau. Trên cơ sở kết quả khảo sát, nhóm tác giả đã đề xuất các khuyến nghị nhằm nâng cao chất lượng giáo dục hướng nghiệp theo yêu cầu phân luồng hiện nay ở các nhà trường trung học cơ sở.

Từ khóa: Thực trạng, yếu tố ảnh hưởng, giáo dục hướng nghiệp, phân luồng trong giáo dục phổ thông, trung học cơ sở.

AN INVESTIGATION INTO FACTORS AFFECTING VOCATIONAL GUIDANCE EDUCATION ACTIVITIES FOR LOWER SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN THUC PHAN WARD, CAO BANG PROVINCE IN RESPONSE TO EDUCATIONAL STREAMING REQUIREMENTS IN GENERAL EDUCATION

Abstract: This article analyzes the current situation of factors that have impacts on vocational guidance education activities for students at lower secondary schools in Thuc Phan Ward, Cao Bang Province, in accordance with the requirements of educational streaming in general education. The study was conducted via a survey, with 105 teachers directly engaged in teaching. The data analysis was based on information collected from questionnaires, teacher interviews, and field observations. The categories of influencing factors, including both subjective and objective ones, were all evaluated as having significant impacts, though to different extents. Based on the survey findings, several recommendations were proposed to enhance the quality of vocational guidance education in lower secondary schools to meet the current requirements of educational streaming.

Keywords: Current situation, influencing factors, vocational guidance education, educational streaming in general education, educational streaming.

Nhận bài: 19/04/2026

Phản biện: 19/05/2026

Duyệt đăng: 23/05/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Những trải nghiệm mà một người trẻ có được trong suốt quá trình học phổ thông ảnh hưởng mạnh mẽ đến những bước tiếp theo của họ khi bước vào thế giới bên ngoài trường học (OECD, 2024). Nhiều bằng chứng cho thấy học sinh trung học khám phá, trải nghiệm và suy nghĩ về tương lai công việc của mình thường ít gặp phải thất nghiệp hơn, nhận được mức lương cao hơn và hạnh phúc hơn trong sự nghiệp khi trưởng thành (Catalina Covacevich et al, 2021). Những chiến lược dạy học và giáo dục khác nhau ảnh hưởng đến cách học sinh trung học tiếp thu các quy định của nhà trường và thể hiện chúng trong quá trình định hướng nghề nghiệp. Nhờ sự hỗ trợ chặt chẽ từ giáo viên, học sinh có nhu cầu hướng nghiệp tiếp thu mạnh mẽ các hướng dẫn và vị trí của mình

trong hệ thống phân luồng (Couto, M. & Valarcher, M, 2022). Hoạt động hướng nghiệp cho học sinh trung học cơ sở theo hệ thống phân luồng chịu ảnh hưởng của nhiều yếu tố. Một phân tích về tính cách và sức khỏe nhân mạnh vai trò của hiệu quả bản thân và lòng tự trọng, xác định lòng tự trọng thấp là một yếu tố dễ bị tổn thương đáng kể. Nghiên cứu ghi nhận những cải thiện về sự tôn trọng và đồng cảm đối với thanh thiếu niên trong môi trường trường học và gia đình, đánh dấu một xu hướng nghề nghiệp phù hợp trong bối cảnh giáo dục (Steffen Schindler, 2017). Hướng nghiên cứu khác cho rằng, kỹ năng được hình thành ảnh hưởng rất lớn đến định hướng nghề nghiệp của học sinh khi tiếp cận hệ thống phân luồng (Zhu, G., 2020). Yếu tố môi trường được dự án Future

Time Traveller giới thiệu cho người đọc các tính năng, chức năng chính của thế giới ảo 3 chiều và các trò chơi đến định hướng nghề nghiệp (Xenos, Michalis, et al, 2020). Sự khác biệt chính giữa các hệ thống hướng nghiệp ở các quốc gia khác nhau liên quan đến kinh nghiệm phát triển kinh tế, hệ thống chính trị, các yếu tố xã hội và văn hóa, hệ thống giáo dục và đào tạo, cũng như cơ cấu chuyên môn và tổ chức (Nguyen Thuy Van, Do Thi Bich Loan, 2016). Những cuộc khảo sát khác đã tìm hiểu tác động của các yếu tố ảnh hưởng đến hoạt động tư vấn hướng nghiệp cho học sinh trung học phổ thông tại các trường trung học cơ sở khu vực Bắc Trung Bộ Việt Nam (Dang Van Hai, Nguyen Thi Huong, Pham Van Son, Ho Thi Thuy Le, 2022).

Mặc dù đã có nhiều nghiên cứu về vấn đề hướng nghiệp nhưng các công trình tập trung vào phân tích thực trạng các yếu tố ảnh hưởng đến hoạt động giáo dục hướng nghiệp cho học sinh trung học cơ sở theo yêu cầu phân luồng trong giáo dục phổ thông còn hạn chế. Nghiên cứu này được thực hiện nhằm đánh giá thực trạng các yếu tố ảnh hưởng đến hoạt động hướng nghiệp cho học sinh trung học cơ sở tại phường Thục Phán tỉnh Cao Bằng theo yêu cầu phân luồng trong giáo dục phổ thông. Kết quả nghiên cứu là một trong những cơ sở đề xuất các khuyến nghị, biện pháp nâng cao chất lượng giáo dục hướng nghiệp theo yêu cầu phân luồng hiện nay.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Thực trạng các yếu tố ảnh hưởng đến hoạt động giáo dục hướng nghiệp cho học sinh các trường trung học cơ sở tại phường Thục Phán tỉnh Cao Bằng theo yêu cầu phân luồng trong giáo dục phổ thông

Nghiên cứu này đánh giá các yếu tố ảnh hưởng đến hoạt động giáo dục hướng nghiệp cho học sinh trung học cơ sở tại phường Thục Phán tỉnh Cao Bằng thông qua phân tích từ phiếu khảo sát giáo viên, cán bộ quản lý. Các yếu tố ảnh hưởng được chia thành hai nhóm chính: nhóm yếu tố chủ quan và nhóm yếu tố khách quan. Các yếu tố này được đo lường theo thang đo Likert 5 mức độ từ “Không ảnh hưởng” đến “Ảnh hưởng rất lớn”, với mức điểm tương ứng từ 1-5. Thang đánh giá thực trạng các yếu tố ảnh hưởng được xác định cụ thể theo các mức độ như sau:

* Mức độ 1: Không ảnh hưởng (từ 1 đến 1.5)

* Mức độ 2: Ảnh hưởng ít (Từ 1.51 đến 2.5)

* Mức độ 3: Ảnh hưởng trung bình (Từ 2.51 đến 3.4).

* Mức độ 4: Ảnh hưởng nhiều (Từ 3.41 đến 4.2).

* Mức độ 5: Ảnh hưởng rất nhiều (Từ 4.21 đến 5.0).

Quá trình thu thập dữ liệu được thực hiện bằng cách sử dụng phiếu khảo sát giáo viên, cán bộ quản lý kết hợp với phương pháp quan sát thực tế và phỏng vấn sâu (15 giáo viên và cán bộ quản lý). Dữ liệu thu thập được xử lý bằng phần mềm SPSS để tính giá trị trung bình (Mean) và độ lệch chuẩn (SD), từ đó đánh giá mức độ ảnh hưởng của từng yếu tố đến hoạt động giáo dục hướng nghiệp theo yêu cầu phân luồng trong giáo dục phổ thông. Để rút ra những nhận định khách quan và đầy đủ, chúng tôi thu thập thêm các dữ liệu định tính từ phỏng vấn và quan sát. Sự kết hợp này giúp người nghiên cứu có cái nhìn toàn diện hơn về các yếu tố ảnh hưởng đến hoạt động giáo dục hướng nghiệp cho học sinh trung học cơ sở theo yêu cầu phân luồng trong giáo dục phổ thông.

2.2. Kết quả nghiên cứu các yếu tố ảnh hưởng đến hoạt động giáo dục hướng nghiệp cho học sinh các trường trung học cơ sở tại phường Thục Phán tỉnh Cao Bằng theo yêu cầu phân luồng trong giáo dục phổ thông

2.2.1. *Thực trạng các yếu tố chủ quan ảnh hưởng đến hoạt động giáo dục hướng nghiệp cho học sinh các trường trung học cơ sở tại phường Thục Phán tỉnh Cao Bằng theo yêu cầu phân luồng trong giáo dục phổ thông*

Những số liệu về mức độ ảnh hưởng của các yếu tố chủ quan thuộc về phẩm chất và năng lực của giáo viên đối với hoạt động giáo dục hướng nghiệp theo yêu cầu phân luồng trong giáo dục phổ thông được thể hiện cụ thể ở bảng. Mức độ ảnh hưởng chung của các yếu tố này đều được giáo viên đánh giá cao (TBC = 4.21).

Yếu tố được đánh giá ảnh hưởng nhiều nhất là “*Năng lực thiết kế và tổ chức hoạt động giáo dục hướng nghiệp của giáo viên*” (TBC = 4.38, SD = 0.82). Kết quả này phản ánh sự tác động của năng lực đặc thù của giáo viên liên quan trực tiếp đến kết quả hoạt động giáo dục hướng nghiệp cho học sinh theo yêu cầu phân luồng. Giáo viên có khả năng thiết kế và tổ chức hoạt động giáo dục hướng nghiệp góp phần tạo ra hệ sinh thái hướng nghiệp theo yêu cầu phân luồng, có tính chất chuyên sâu và bài bản, tạo điều kiện thuận lợi nhất cho học sinh được trải nghiệm trực tiếp các hoạt động đa dạng, nâng cao kiến thức, hình thành kỹ năng định hướng nghề nghiệp. Một giáo viên chia sẻ khi được phỏng vấn về sự ảnh hưởng của yếu tố này: “*Nếu giáo viên có năng lực thiết kế và tổ chức hoạt động giáo dục hướng nghiệp theo yêu cầu phân luồng trong giáo dục phổ thông, bản*

thân sẽ cảm thấy tự tin hơn, chuyên nghiệp hơn, làm việc hiệu quả hơn. Các năng lực khác có liên quan cũng theo đó mà phát triển.”

Năng lực tư vấn của giáo viên là yếu tố được đánh giá cao tiếp theo về mức độ ảnh hưởng, đứng ở vị trí số 2 (TBC = 4.30, SD = 0.81). Yếu tố này phản ánh việc tổ chức hoạt động hướng nghiệp cho học sinh có mối liên quan mật thiết với chất lượng của hoạt động tư vấn học sinh. Trong bối cảnh hiện nay, những thông tin đa dạng, đa chiều khiến học sinh gặp khó khăn trong việc chọn lọc thông tin. Cùng với đó, khả năng tự nhận thức về sự phù hợp giữa những đặc điểm tâm lý của bản thân các em với tính chất của nghề nghiệp còn hạn chế. Yếu tố “Năng lực tư vấn” được đánh giá cao là hoàn toàn hợp lý, có căn cứ.

Các yếu tố tiếp theo được giáo viên đánh giá ở vị trí thứ 4, thứ 5 về mức độ ảnh hưởng là “Năng lực xã hội của giáo viên” (TBC = 4.23, SD = 0.78) và “Năng lực giao tiếp của giáo viên” (TBC = 4.19, SD = 0.76). Việc thực hiện hoạt động giáo dục hướng nghiệp có liên quan đến kiến thức, kỹ năng xã hội của giáo viên, giúp họ kết nối tốt với cộng đồng, xã hội, xâm nhập thực tiễn và cung cấp những thông tin về nghề nghiệp đầy đủ, đa chiều tới sinh viên tạo ra môi trường giáo dục hướng nghiệp mang tính thực tiễn cao. Do đó, giáo viên đánh giá cao yếu tố “Năng lực xã hội” là một tín hiệu cho thấy sự đổi mới trong tư duy về hướng nghiệp tiếp cận thực tiễn xã hội, tránh những thiếu sót trong quá trình định hướng nghề nghiệp cho học sinh theo yêu cầu phân luồng hiện nay. Trong khi phỏng vấn thêm giáo viên về năng lực xã hội, chúng tôi được cung cấp thêm thông tin cụ thể: “*Năng lực xã hội ảnh hưởng lớn tới hoạt động hướng nghiệp theo yêu cầu phân luồng. Sự thiếu hụt về kiến thức, kỹ năng xã hội sẽ khiến giáo viên cảm thấy thụ động, thiếu tự tin và thiếu thông tin thực tế. Tuy nhiên, không phải giáo viên nào cũng dễ dàng có được năng lực này, đòi hỏi giáo viên phải chủ động hơn trong việc tìm hiểu, trải nghiệm, thâm nhập thực tế*”. Bên cạnh đó “Năng lực giao tiếp của giáo viên” cũng được đánh giá ở mức độ ảnh hưởng nhiều. Năng lực này giúp giáo viên hiểu học sinh và hỗ trợ tối ưu cho các em trong quá trình hướng nghiệp. Nhờ năng lực giao tiếp tốt, giáo viên hiểu rõ về nhu cầu, năng lực, xu hướng, nguyện vọng nghề nghiệp và hoàn cảnh của các em để đảm bảo định hướng nghề nghiệp tốt nhất.

Các yếu tố “*Năng lực ứng dụng công nghệ thông tin của giáo viên*” (TBC = 4.16, SD = 0.80) đứng vị trí thứ 6, “*Tinh thần trách nhiệm của giáo*

viên” (TBC = 4.10, SD = 0.86) đứng vị trí thứ 7, “*Năng lực chuyên môn của giáo viên*” (TBC = 4.06, SD = 0.80) đứng vị trí thứ 8. Mặc dù giáo viên đánh giá các yếu tố này ở mức ảnh hưởng nhiều nhưng đứng ở những vị trí sau trong bảng. Khi trả lời phỏng vấn sâu về vai trò của năng lực ứng dụng công nghệ thông tin đối với hoạt động hướng nghiệp, một giáo viên chia sẻ: “*Giáo viên muốn hướng nghiệp tốt cho học sinh theo yêu cầu phân luồng hiện nay phải có năng lực công nghệ thông tin để tra cứu, tìm hiểu, chia sẻ thông tin và tuyên truyền. Đây là năng lực quan trọng cần phải có của giáo viên*”. Thực tế, những năng lực này cần thiết và quan trọng đối với giáo viên, nhưng không phải là những yếu tố nổi trội và đặc thù trong sự tác động trực tiếp đến hiệu quả của hoạt động hướng nghiệp. Bởi vậy giáo viên đánh giá những yếu tố này ở vị trí ảnh hưởng nhiều nhưng đứng sau các yếu tố chủ quan khác là hợp lý.

Có thể thấy rằng, những phân tích trên về các yếu tố chủ quan ảnh hưởng đến hoạt động hướng nghiệp cho học sinh trung học cơ sở theo yêu cầu phân luồng trong giáo dục phổ thông là những thông tin quan trọng giúp người nghiên cứu tiếp tục phân tích ảnh hưởng của những yếu tố khách quan đưa ra những kết luận đầy đủ về các nội dung liên quan.

2.2.2. Thực trạng các yếu tố khách quan ảnh hưởng đến hoạt động giáo dục hướng nghiệp cho học sinh các trường trung học cơ sở tại phường Thục Phán tỉnh Cao Bằng theo yêu cầu phân luồng trong giáo dục phổ thông

Theo kết quả khảo sát các yếu tố khách quan ảnh hưởng đến hoạt động giáo dục hướng nghiệp cho học sinh trung học cơ sở theo yêu cầu phân luồng trong giáo dục phổ thông, điểm trung bình chung dao động từ 4,18 đến 4,41. Điều này cho thấy, tất cả các yếu tố này đều có tác động ở mức ảnh hưởng nhiều đến ảnh hưởng rất nhiều và có độ chênh lệch nhất định về thứ bậc đánh giá. Chúng tôi phân tích dựa trên các nhóm yếu tố khách quan, cụ thể như sau:

Nhóm yếu tố liên quan đến học sinh: Trong nhóm yếu tố này, tất cả các yếu tố được đánh giá tương đối cao về mức độ ảnh hưởng đến hiệu quả của hoạt động giáo dục hướng nghiệp theo yêu cầu phân luồng trong giáo dục phổ thông. Yếu tố “*Lí tưởng nghề nghiệp*” được đánh giá ảnh hưởng nhiều nhất và đứng vị trí thứ 2 trong bảng trên (TBC = 4.40, SD = 0.75), cho thấy tầm quan trọng đặc biệt của việc định hướng và hình thành cho học sinh những hình ảnh, biểu tượng đẹp đẽ về

nghe. Khi học sinh có hình mẫu tốt đẹp về một nghề hoặc nhóm nghề nhất định, các em sẽ biết xác định mục tiêu, kế hoạch và theo đuổi hình mẫu đó, từ đó tạo điều kiện thuận lợi cho việc định hướng nghề nghiệp cho các em. Một giáo viên nhận định: *“Học sinh nào có ước mơ, lí tưởng về nhóm nghề nào đó, nhất định các em sẽ nhanh chóng đưa ra quyết định và chuẩn bị mọi điều kiện để đạt được. Lí tưởng nghề nghiệp không chỉ ảnh hưởng đến khả năng học tập mà còn giúp giáo viên thực hiện hoạt động nghề nghiệp theo yêu cầu phân luồng đạt hiệu quả hơn. Nhưng giáo viên phải biết cách gắn lí tưởng nghề nghiệp với năng lực bản thân học sinh và yêu cầu của xã hội”*. Bên cạnh đó, các yếu tố *“Phương pháp học tập của học sinh”* đứng thứ 6, *“Các mối quan hệ của học sinh”* đứng thứ 8, *“Ý chí học tập của học sinh”* đứng thứ 9 và *“Hứng thú học tập của học sinh”* đứng vị trí thứ 13. Các yếu tố này liên quan chặt chẽ với hiệu quả của hoạt động giáo dục nghề nghiệp cho học sinh trung học cơ sở theo yêu cầu phân luồng trong giáo dục phổ thông. Trong đó, các mối quan hệ của các em được nhấn mạnh. Việc giáo dục hướng nghiệp theo yêu cầu phân luồng sẽ được thúc đẩy trên cơ sở các mối quan hệ mà các em tham gia trong trường, lớp hoặc ngoài xã hội, qua đó các em được biết nhiều thông tin về nghề nghiệp hoặc tự đánh giá được năng lực, sở trường của bản thân học sinh. Những học sinh có phương pháp học tập khoa học, phù hợp sẽ tác động tích cực trong quá trình giáo dục định hướng nghề nghiệp cho các em. Đó là quan hệ tất yếu giữa việc học tập và định hướng nghề nghiệp, giáo viên cần quan tâm mối quan hệ này trong quá trình giáo dục hướng nghiệp cho các em theo yêu cầu phân luồng trong giáo dục phổ thông. Ý chí học tập và hứng thú học tập của học sinh cũng tác động đáng kể đến hoạt động giáo dục hướng nghiệp theo yêu cầu phân luồng cho học sinh. Khi các em biết cách xác định mục tiêu khắc phục khó khăn trong học tập, cùng với việc tích cực tham gia các hoạt động học tập thì sẽ dễ dàng chuyển hướng sang hứng thú với việc nghiên cứu, tìm hiểu về nghề nghiệp và kiên trì theo đuổi mục tiêu lựa chọn con đường nghề nghiệp.

Nhóm các yếu tố liên quan đến nhà trường, gia đình và cộng đồng: Các yếu tố này đều ảnh hưởng nhiều hoặc rất nhiều đến hoạt động hướng nghiệp cho học sinh theo yêu cầu phân luồng trong giáo dục phổ thông. Nhà trường, gia đình, xã hội đều bao gồm nhiều yếu tố, mỗi yếu tố tác động ở mức độ khác nhau. Yếu tố *“Tinh thần trách nhiệm của*

cha mẹ” được đánh giá rất cao (TBC = 4.41, SD = 0.78), đứng vị trí thứ 1 trong bảng trên. Một số giáo viên cho rằng: *“Việc giáo dục hướng nghiệp cho học sinh theo yêu cầu phân luồng trong giáo dục phổ thông sẽ rất thuận lợi nếu cha mẹ thể hiện sự quan tâm và có trách nhiệm cao trong việc tìm hiểu, định hướng cho các em học sinh. Những quyết định của cha mẹ ảnh hưởng rất lớn đến quyết định của các con”*. Yếu tố *“Công tác quản lí của nhà trường”* (TBC = 4.38), đứng vị trí thứ 3 và *“Kế hoạch giáo dục nhà trường”* (TBC = 4.36), đứng vị trí thứ 5, phản ánh vai trò vô cùng quan trọng và không thể thiếu các hoạt động quản lí của nhà trường đến công tác hướng nghiệp. Đa phần giáo viên đều khẳng định rằng, nhà trường thực hiện tốt công tác quản lí và xây dựng kế hoạch giáo dục hướng nghiệp phù hợp với đối tượng, nhưng cần chú trọng hơn việc tiếp cận sát sao những nội dung có liên quan đến phân luồng trong giáo dục phổ thông. Sự phối hợp của gia đình, trình độ học vấn của cha mẹ cũng được đánh giá tương đối cao về mức độ ảnh hưởng. Công tác hướng nghiệp cho học sinh của nhà trường rất cần sự đồng hành từ phía gia đình nhằm tạo ra sức mạnh tổng hợp trong quá trình thực hiện. Một giáo viên chia sẻ: *“Sự kết hợp giữa nhà trường, gia đình và cộng đồng trong hoạt động giáo dục hướng nghiệp cho học sinh tạo ra môi trường lí tưởng giúp các em tự tin đưa ra những quyết định hợp lí trong lựa chọn con đường học tập sau khi tốt nghiệp trung học cơ sở. Tuy nhiên, nhiều gia đình vẫn chưa phối hợp chặt chẽ với nhà trường và nhà trường vẫn còn thiếu biện pháp kết nối với cộng đồng trong hoạt động giáo dục hướng nghiệp cho học sinh...”*. Trình độ học vấn của cha mẹ là yếu tố được đánh giá cao về mức độ ảnh hưởng cũng là một điểm đáng chú ý khi chúng tôi phân tích dữ liệu. Thực tế, nhiều gia đình quan tâm và có trách nhiệm trong việc hướng nghiệp cho con nhưng do họ thiếu kiến thức, kĩ năng về nghề nghiệp và các lĩnh vực của đời sống xã hội khiến họ gặp khó khăn trong quá trình hỗ trợ, hướng dẫn các em học sinh lựa chọn, định hướng con đường học tập. Đây là một trong những hạn chế gây cản trở nhất định đối với hoạt động giáo dục hướng nghiệp theo yêu cầu phân luồng trong giáo dục phổ thông. Các yếu tố *“Điều kiện kinh tế, chính trị, xã hội của địa phương”*, đứng vị trí 14 và *“Môi trường giáo dục nhà trường”* đứng ở vị trí cuối cùng trong các yếu tố khách quan. Điều này cho thấy, các yếu tố liên quan đến điều kiện, môi trường giáo dục mặc dù có ảnh hưởng

như mức độ đánh giá của giáo viên chưa cao. Có thể lí giải điều này từ thực tế các nhà trường khi triển khai các hoạt động giáo dục hướng nghiệp chưa gắn kết chặt chẽ, chưa đặt trong bối cảnh địa phương nói chung. Môi trường giáo dục nhà trường cũng chưa được thiết kế, xây dựng trên cơ sở ưu tiên các tiêu chí phục vụ cho hoạt động giáo dục hướng nghiệp theo yêu cầu phân luồng. Đây là những thông tin hữu ích cần được các nhà trường quan tâm hơn và có biện pháp phát huy ảnh hưởng của các yếu tố liên quan đến điều kiện, môi trường giáo dục trong các hoạt động hướng nghiệp.

III. KẾT LUẬN

Như vậy, về các yếu tố ảnh hưởng đến hoạt động hướng nghiệp cho học sinh trung học cơ sở theo yêu cầu phân luồng trong giáo dục phổ thông gồm các yếu tố chủ quan và khách quan được chúng tôi khảo sát và phân tích cho thấy sự ảnh hưởng nhiều và rất nhiều tùy từng yếu tố. Nổi bật về mức độ ảnh hưởng thuộc về năng lực thiết kế và tổ chức hoạt động giáo dục hướng nghiệp và năng lực tư vấn của giáo viên, tình yêu đối với học sinh và yêu nghề của giáo viên, tinh thần trách nhiệm của cha mẹ, lí tưởng nghề nghiệp của học sinh, công tác quản lí, kế hoạch giáo dục của nhà trường, trình độ học vấn của cha mẹ và sự phối hợp của gia đình, cộng đồng. Việc cải thiện các yếu tố này thông qua hoạt động cụ thể sẽ giúp hoạt động hướng nghiệp cho học sinh trung học cơ sở theo yêu cầu phân luồng trong giáo dục phổ thông đạt hiệu quả. Trên cơ sở kết quả nghiên cứu, đề cải thiện hiệu quả hoạt động giáo dục hướng nghiệp cho học sinh trung học cơ sở theo yêu cầu phân luồng trong giáo dục phổ thông, chúng tôi đề xuất các khuyến nghị như sau:

Đối với nhà trường, cần chú trọng chất lượng hoạt động quản lí và xây dựng kế hoạch cụ thể, chi tiết, khoa học nhằm triển khai hiệu quả hoạt động giáo dục hướng nghiệp cho học sinh theo

yêu cầu phân luồng trong giáo dục phổ thông. Nhà trường tổ chức các khoá tập huấn về giáo dục hướng nghiệp theo yêu cầu phân luồng và các nội dung khác có liên quan nhằm nâng cao kiến thức, kĩ năng hướng nghiệp cho giáo viên. Ngoài ra, cơ sở vật chất nhà trường như thư viện, học liệu, các thiết bị hỗ trợ về giáo dục hướng nghiệp theo yêu cầu phân luồng cần được tăng cường. Đồng thời, môi trường giáo dục hướng nghiệp cần được nhà trường quan tâm xây dựng nhằm tạo ra không khí tích cực, có sức lan truyền và sự tự giác, chủ động của giáo viên và học sinh.

Đối với giáo viên, cần nâng cao năng lực thiết kế và tổ chức hoạt động giáo dục hướng nghiệp, năng lực tư vấn hướng nghiệp theo yêu cầu phân luồng trong giáo dục phổ thông. Đồng thời, giáo viên cần chủ động tham gia các chương trình đào tạo chuyên sâu và tăng cường kết nối với gia đình, cộng đồng về các nội dung giáo dục hướng nghiệp theo yêu cầu phân luồng trong giáo dục phổ thông.

Đối với cha mẹ học sinh, cần có sự chủ động phối hợp với giáo viên, nhà trường, nâng cao tinh thần trách nhiệm và tích cực tìm hiểu kiến thức về thế giới nghề nghiệp và yêu cầu phân luồng trong giáo dục hiện nay. Cha mẹ cũng cần tích cực tham gia các chương trình tập huấn do nhà trường, địa phương tổ chức nhằm nâng cao kiến thức, kĩ năng hướng nghiệp. Bên cạnh đó, cha mẹ cần phải luôn đồng hành, nắm bắt những diễn biến, thay đổi về mọi mặt để có sự hỗ trợ tốt nhất đối với học sinh.

Như vậy, hiệu quả của hoạt động hướng nghiệp theo yêu cầu phân luồng trong giáo dục phổ thông chịu sự ảnh hưởng từ nhiều yếu tố. Nếu phát huy ảnh hưởng tích cực từ những yếu tố này sẽ giúp công tác giáo dục hướng nghiệp cho học sinh trung học cơ sở theo yêu cầu phân luồng trong giáo dục phổ thông tại các nhà trường trung học cơ sở thuộc phường Thục Phán tỉnh Cao Bằng trở nên thuận lợi.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Catalina Covacevich, Anthony Mann, Cristina Santos & Jonah Champaud (2021), Indicators of teenage career readiness An analysis of longitudinal data from eight countries, OECD Education Working Papers, No. 258.
- Couto, M.-P., & Valarcher, M. (2022), La motivation au pé-del-la verbalement: Construction and expression of educational aspirations on Parcoursup, L'Orientation scolaire et professionnelle, 51(1), 41-75.
- OECD (2024), Digital technologies in career guidance for youth, Digital technologies in career guidance for youth: opportunities and challenges, No.18.
- Steffen Schindler (2017), School tracking, educational mobility and inequality in German secondary education: developments across cohorts, European Societies, Vol 19, Issue 1
- Xenos, Michalis, et al (2020), The Future Time Traveller Project: Career Guidance on Future Skills, Jobs and Career Prospects of Generation Z through a Game-Based Virtual World Environment, arXiv, 19 Nov, arXiv:1911.08480, doi:10.48550/arXiv.1911.08480.
- Zhu, G., Kopalle, N. A., Wang, Y., Liu, X., Jona, K., & Börner, K (2020), Community-based data integration of course and job data in support of personalized career-education recommendations, In Proceedings of the Association for Information Science and Technology, 57(1), e324.
- Dang Van Hai, Nguyen Thi Huong, Pham Van Son, Ho Thi Thuy Le (2022), Factors Affecting Career Guidance and Counselling Activities for Middle School Students in the North Central Region of Vietnam, American Journal of Educational Research, Vol. 10, No. 9.
- Nguyen Thuy Van, Do Thi Bich Loan, Career Guidance in Secondary Schools - A literature Review and Strategic Solutions for Vietnamese Rural Areas, Malaysia Journal of Educational Studies, April 22, 2016.